

Svenska Dagbladet Näringsliv
Tis 4 januari 1994

ORD mot ORD: EU inget hot mot välfärden

Medlemskap varken ökar eller minskar behovet av offentliga nedskärningar

Oron är stor att välfärden blir sämre om Sverige blir medlem i EU. Oron gäller att den offentliga sektorn rustas ned, så att arbetstillfällena försvinner och vård och omsorg som i dag utförs i offentlig sektor blir kvinnornas uppgift i hemmen. Oron är inte obefogad men den är missriktad. De stora omställningarna som kommer inträffar oavsett ett framtida EU-medlemskap. Långsiktiga kalkyler tydliggör att den offentliga sektorn även vid ett utanförskap måste spara mer än vad som planeras i regeringens ekonomiska propositioner.

Annars är risken stor att varje ny lågkonjunktur trissar upp statsskulden till nya rekordhöjder och att de ökande räntekostnader varje gång tvingar fram en permanent sänkning av välfärdsstandarden.

Ett EU-medlemskap varken ökar eller minskar behovet av offentliga nedskärningar. Det är riktigt att vissa skatter som energiskatten och alkoholskatten måste sänkas till följd av direkta krav från EU eller för att inte gränshandeln skall bli alltför stor.

Men vi kan höja andra skatter i stället. Som bara ett av flera exempel kan fastighetsskatten för hushållen ökas.

En sådan skatteväxling skulle i så fall ske i fem till tio år efter ett EU-inträde när nuvarande fastighetskris sedan länge är övervunnet. Många länder använder sig i större utsträckning av fastighetsskatter än Sverige. Empiriska studier belägger också att en fastighetsskatt orsakar mindre effektivitetsförluster än många av de skatter vi använder i dag. Eftersom höjda fastighetsskatter leder till sänkta fastighetspriser påverkas inte boendekostnader och människors val av bostadsort.

Eftersom jordbruket vinner jackpot genom ett EU-medlemskap och får ett tillskott på åtta miljarder i EU-subventioner kan en höjd skatt rimligtvis även läggas på jordbruksfastigheter.

Jag vill därmed inte argumentera för att vi bör upprätthålla ett högt skattetryck. Poängen är helt enkelt att Sveriges rörelsefrihet i EU, vad gäller skattetrycket, är betydligt större än vad EU-kritikerna hävdar.

Det är också viktigt att inse att det inte är skattetrycket som skapar problem utan skattekillen.

En socialförsäkringsavgift räknas exempelvis alltid in i skattetrycket. Men den ökar bara skattekillen om individen inte vinner någonting på ökade avgiftsbetalningar. Om varje

krona i avgiftsinbetalning också leder till ökade förväntade förmåner förblir skattekillen liten.

I Sverige finns betydande möjligheter att sänka skattekillen i avgifterna till de sociala trygghetssystemen utan att därmed sänka det formella skattetrycket. Detta kan också lätt göras på ett sätt som bibehåller nuvarande inkomstfördelning och social trygghet. Ett EU-medlemskap kostar även i form av en avgift till EU. Men den avgiften kommer redan efter några år mer än väl att kompenseras av ökade skatteintäkter till följd av att många företag investerar i Sverige först när medlemskapet är säkerställt.

Ytterligare en aspekt är att Sverige som medlem kan påverka EU-politik. Genom att vara med och bestämma miniminivåer för t ex moms och olika socialpolitiska normer kan Sverige som EU-medlem vara utsatt för en mindre risk för social- och skattedumping än utan medlemskap.

För många EU-kritiker är en avgörande farhåga att ett EU-medlemskap ger politisk draghjälp åt dem som vill sänka skatter. Dessa farhågor har påstått att skattetrycket måste sänkas för att ett EU-medlemskap kräver detta.

Utvecklingen visar emellertid hur bräcklig den påstådda draghjälpen är. Av allt att döma har den vilseledande kopplingen av EU-frågan med skattefrågan bidragit till att cementera motståndet mot EU och har på så sätt helt motverkat sitt syfte.

Även efter ett eventuellt EU-medlemskap är det knappast troligt att skattesänkarna får draghjälp. En lång erfarenhet från Sverige såväl som från EU-länderna visar att den politiska processen gör skattehöjningar betydligt lättare än skattesänkningar.

Därtill kommer att förlorade investeringar om Sverige inte blir medlem i EU späder på arbetslösheten och ökar det politiska trycket att sänka skatter och sociala kostnader för företagen. I slutändan kan det bli svårare att finansiera den offentliga sektorn vid ett utanförskap.

Skribent: Stefan Fölster